USVreact

UNIVERSITIES SUPPORTING VICTIMS OF
SEXUAL VIOLENCE

BONES PRÀCTIQUES PER ABORDAR LES VIOLÈNCIES SEXUALS A LES UNIVERSITATS EUROPEES.

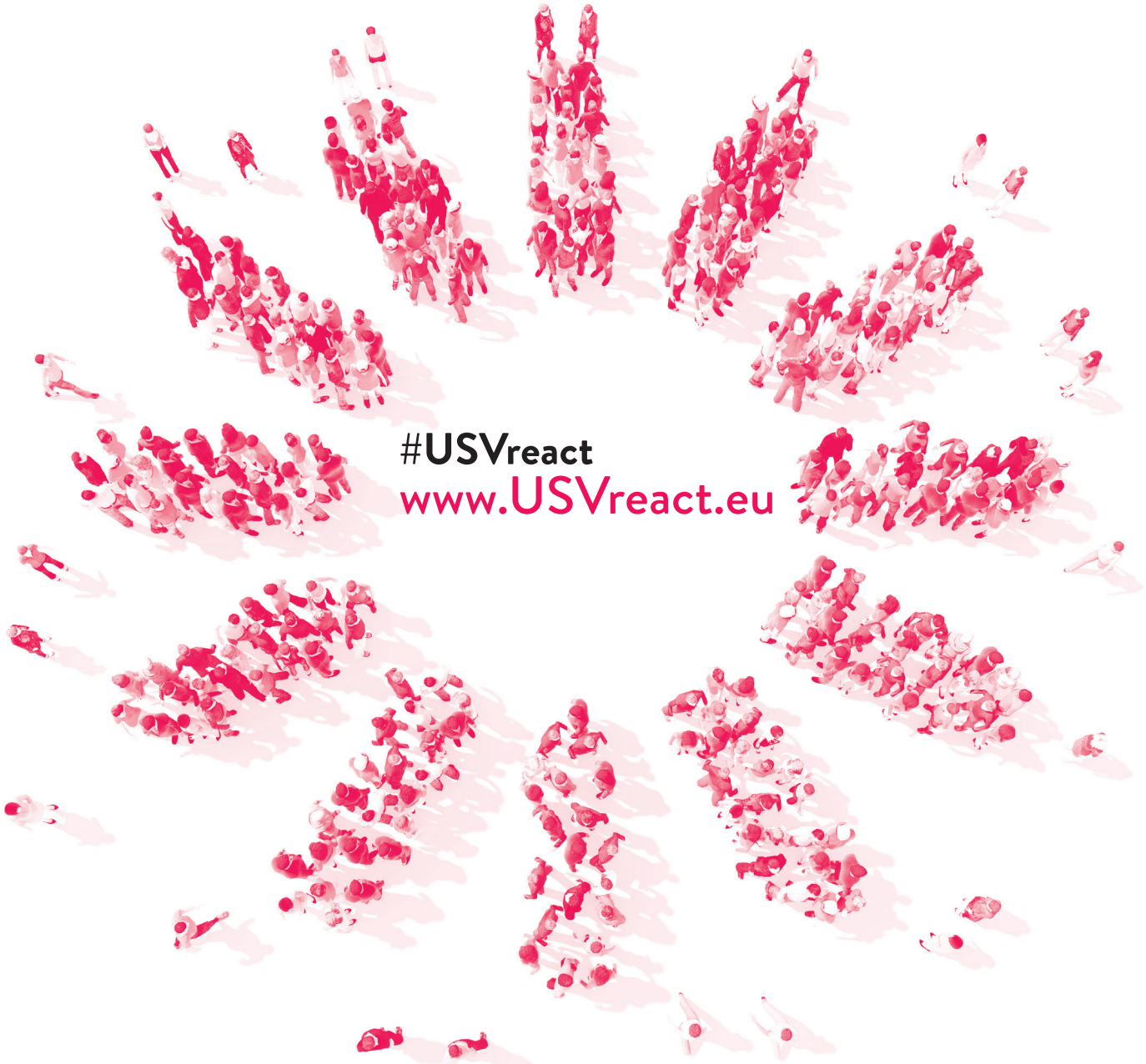

Brunel University London · CEPS Projectes Socials Barcelona · US University of Sussex Centre for Gender Studies · Universitat Rovira i Virgili · Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea · Università degli Studi di Torino Alma Universitas Taurinensis · Πανεπιστήμιο Πανteio · University of York

Co-funded by the Rights, Equality and Citizenship Programme of the European Union

USVreact (JUST/2014/RDAP/AG/VICT/7401) está co-financiado por la Comisión Europea. Las publicaciones y comunicaciones que derivan de este trabajo reflejan únicamente las visiones de sus autoras/es, y la Comisión no se hace responsable de cualquier uso derivado de las informaciones contenidas en las mismas.

Llicència CC Creative Commons
Atribució-NoComercial- Compartir igual 3.0
http://creativecommons.org/licenses/by-nc- sa/3.0/

Primera publicació: febrer de 2018

Assistent de maquetació: Anemona Studioa http://anemonastudioa.com/

Aquest informe és una adaptació de l'informe inicial elaborat en el marc de la revisió de bones pràctiques dut a terme en la fase inicial del projecte USVreact (JUST/2014/RDAP/AG/VICT/7401).

L'informe original, editat per Pam Alldred i Alison Phipps amb les contribucions de totes les participants del projecte (vegeu llistat de sota), es pot consultar aquí: http://usvreact.eu/best-practice- review/

Jokin Azpiazu Carballo, Marta Luxán Serrano, Barbara Biglia i Sara Cagliero han adaptat aquest informe que publiquem.

Nota: El contingut de l'informe s'ha actualitzat per última vegada en la data de publicació de la versió castellana (febrer del 2018). Algunes informacions sobre les campanyes i iniciatives institucionals poden ser inexactes segons el moment en què es llegeixin

Co-funded by the Rights, Equality and Citizenship Programme of the European Union

Advertència:

Aquest material ha estat produït amb el suport del programa Drets, Igualtat i Ciutadania de la Unió Europea. Els continguts d'aquest material són únicament responsabilitat de les autores i de cap manera s'han de considerar expressió de les visions de la Comissió Europea. Codi del projecte de USVreact: JUST/2014/RDAP/AG/VICT/7401

Lista de socios del proyecto USVreact que se han encargado de las formaciones, piltajes e investigación y han aportado contenidos a este informe:

Coordinación del proyecto:
Brunel University London, http://www.brunel.ac.uk

Socias del proyecto en cada país:

Reino Unido
Brunel University London, www.brunel.ac.uk
Coordinadora: Anne Chappell
Investigadoras: Charlotte Jones, Neil Levitan

University of York, www.york.ac.uk
Coordinadora: Vanita Sundaram
Investigadoras: Mary Cobbett-Ondiek, Annis Stead

University of Sussex, www.sussex.ac.uk
coordinadora: Alison Phipps
investigadoras: Rachel O'Neill, Naaz Rashid, Gillian Love
formadora: Valentina Cartei

Grecia
Panteion University of Social and Political Sciences (PUA), www.panteion.gr
Coordinadora: Athena Athanasiou
Investigadoras: Alexandra Zavos
Asistente: Voula Touri
Formadoras: Matina Papagiannopoulou, Kiki Petroulaki

Italia
Università di Torino (UNITO), www.cirsde.unito.it
Coordinadora: Norma De Piccoli
Investigadoras: Mara Martini
Asistente: Federica Turco, Paola Deiana
Formadoras: Renata Bonito, Arianna Enrichens, Mara Martini
Comité científico: Elena Bigotti, Roberta Bosisio, Mia Caielli, Joelle Long, Luca Rollè

Estado español
Universitat Rovira i Virgili (URV), www.urv.cat
Coordinadora: Barbara Biglia
Investigadoras: Sara Cagliero, Edurne Jimenez Pérez
Asistentes: Alba Sáenz Suárez, Carla Alsina Muro
Formadoras: Ivana Soto León (con el apoyo de Sara Cagliero y Barbara Biglia)

Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU), www.ehu.eus
coordinadora: Marta Luxán Serrano
investigadoras: Jokin Azpiazu Carballo, Mila Amurrio Velez
formadoras: Jokin Azpiazu Carballo, Ainhoa Narbaiza Irizar

CEPS Projectes Socials, www.asceps.org
Coordinación: gigi guizzo
Director: Juan Pedregosa
Coordinadora e investigadora: Eulàlia Gorga

Partners asociados en cada país:

Latvia
Marta Resursu Centrs Sievietem, www.marta.lv

Serbia
Viktimološko društvo Srbije - Victimology Society of Serbia, http://www.vds.rs/

Estado español
Mondragon Unibertsitatea, www.mondragon.edu
Universidad Pública de Navarra - Nafarroako Unibertsitate Publikoa, www.unavarra.es
Universitat Autònoma de Barcelona, www.uab.cat
Universitat de Barcelona- www.ub.edu
Universitat de Vic, www.uvic.cat
Universitat Pompeu Fabra, www.upf.edu

Reino Unido
Keele University, https://www.keele.ac.uk/
Lancaster University, www.lancaster.ac.uk
Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance, www.trinitylaban.ac.uk
University College London, www.ucl.ac.uk
University of Brighton, www.brighton.ac.uk
University of the West of England, http://people.uwe.ac.uk
York St John University, https://www.yorksj.ac.uk/
University College of London, www.ucl.ac.uk

Italia
Città di Torino – City of Turin, www.comune.torino.it
Politecnico di Torino, www.polito.it

L'objectiu d'aquest informe és comunicar les accions de caràcter formatiu, preventiu i d'actuació sobre violències sexuals a l'espai universitari que, durant el desenvolupament del projecte USVreact (JUST/2014/RDAP/AG/VICT/7401), hem identificat com a bones pràctiques. A més de descriure aquestes accions, hem reflexionat sobre els seus punts febles i limitacions, tot entenent aquesta reflexió com a font d'aprenentatges de cara a futures experiències formatives. Finalment, també hem fet atenció a altres tipus d'accions com, per exemple, les actuals campanyes activistes organitzades per les i els estudiants o les intervencions artístiques realitzades, entre d'altres.

Models formatius existents:

En els últims anys, diverses universitats han engegat diferents campanyes i models de formació per afrontar les violències sexuals. En el cas de les universitats del Regne Unit que participen en aquest projecte, i també en d'altres, l'existència de diagnòstics i dades prèvies ha esdevingut un dels elements catalitzadors dels processos esmentats. Pel que fa a la resta de participants (les universitats de l'Estat espanyol, Itàlia i Grècia), les campanyes i formacions s'han activat en contextos on gairebé no s'havien explorat les violències sexuals, i precisament per aquesta raó han servit per iniciar-ne el debat.

Què s'està fent a l'àmbit universitari en relació a la primera resposta? Algunes universitats inclouen informació en les seves pàgines web sobre violències sexuals i com es poden afrontar. Consisteix sobretot en informació dels recursos, com ara associacions o itineraris de suport, i no conté cap tipus d'activitat formativa. Són molt poques les universitats (totes al Regne Unit) que inclouen en els programes de formació per al professorat o per a altres treballadores continguts dirigits a abordar les violències sexuals i, avui dia, és molt difícil avaluar-ne la solidesa, l'abast i la incidència.

Cal assenyalar que els programes de formació desenvolupats per algunes universitats s'han pres com a model de referència en altres universitats. És el cas del programa de la Universitat de Sussex, que també es fa servir a SOAS (Londres). És important remarcar que tots els programes no se centren en la primera resposta. Sovint es desenvolupen programes puntuals motivats, en bona mesura, per grups d'activistes arran de la publicació de dades rellevants o informacions en els mitjans de comunicació. En aquest sentit, cal destacar les iniciatives que transmeten coneixements bàsics d'autodefensa feminista per a dones i/o subjectes no-normatius (LGBTIQ), implementades tant per grups d'estudiants com per professionals.

No obstant això, hem detectat programes de major importància com, per exemple, *Intervention initiative* (Iniciativa d'intervenció) de la Universitat de West England. Aquest projecte, dirigit sobretot a estudiants que són testimoni d'aquest tipus de comportaments, té l'objectiu de promoure el suport mutu i bandejar les actituds passives en els casos de violències sexuals. També és interessant la campanya *We get it* (Ho tenim) de la Universitat de Manchester, que intenta fer veure i reforçar els mecanismes universitaris existents, animant a la comunitat universitària a utilitzar i difondre aquests recursos. A més a més, algunes universitats, com la d'Oxford, han format personal propi com a especialistes en assetjament. En darrer lloc, a la Universitat de Durham l'any 2015 es va crear un grup de treball especialitzat que, des d'aleshores, ha ofert formació en temes de violències sexuals.

Durant el congrés *Managing, Researching, and Enabling Respectful Sexual Conduct in Higher Education*, celebrat el mes de febrer d'aquest any a Ghante, just quan estàvem tancant aquesta investigació, es van presentar algunes iniciatives interessants, com *Bystander Initiative* (Deixem de ser observadors i observadores) per combatre l'assetjament sexual i la violència a la Universitat Central de Lancashire (UCLAN); o la iniciativa *Consent Conversations* (Converses sobre consens) que s'ha endegat a la Universitat de Sheffield.

Fora del Regne Unit, gairebé no s'han desenvolupat iniciatives coordinades i que hagin tingut continuïtat en el temps. Entre les iniciatives que mereixen la nostra atenció, destaquen les que impulsen col·lectius feministes o LGTBIQ o els organismes de les universitats que treballen temes d'igualtat, com la Direcció d'Igualtat de la Universitat del País Basc/Euskal Herriko Unibertsiatea (UPV/EHU) o l'Observatori per a la Igualtat de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Aquest Observatori, per exemple, ofereix des de l'any 2016 el curs *Discriminació, assetjament sexual i tracte vexatori,* dirigit al personal que treballa a la UAB, amb l'objectiu de proporcionar els conceptes i les nocions necessaris per detectar i localitzar les diferents formes de violència de gènere i, al mateix temps, donar a conèixer les eines de què disposa la universitat per afrontar i denunciar aquesta mena de situacions.
Entenem que és important incloure en aquesta reflexió algunes iniciatives relacionades amb la igualtat o la diversitat sexual i de gènere que, malgrat que no tracten les violències sexuals en concret, s'ocupen de temes que les engloben. Així doncs, la Universitat Rovira i Virgili (URV) va oferir l'any 2015, en col·laboració amb l'Institut Català de les Dones, un curs dirigit al professorat de Secundària i de Primària (cicle superior), per prevenir i actuar davant la violència masclista. D'altra banda, l'any 2012 la Universitat de Barcelona (UB) va implementar un curs dirigit a tot l'alumnat, *La Universitat de Barcelona contra la violència masclista: Uneix-t´hi de debò.*

La Universitat del País Basc (UPV/EHU) també ha desenrotllat aquest tipus d'iniciatives durant els darrers anys i ha ofert cursos sobre llenguatge no sexista en el marc de la formació interna dirigida a les treballadores. Aquestes iniciatives s'han intensificat durant l'any 2018 engegant, en col·laboració amb l'Institut Basc de les Dones, Emakunde, cursos en línia per al professorat i l'alumnat sobre llenguatge inclusiu, principis bàsics d'igualtat entre dones i homes o noves masculinitats. Altres universitats de l'estat han contribuït a realitzar programes semblants, de cursos presencials i en línia; i les iniciatives estudiantils han estat diverses, com els cursos d'autodefensa feminista per a dones que hem esmentat. Ens agradaria destacar el treball portat a cap per estudiants (actuals i antigues) i professores de la Universitat de Coimbra (Portugal), en el qual s'ha activat un procés de debat i feina de conscienciació en grups no-mixtos, en el context de les residències universitàries. A través d'una investigació-acció qualitativa s'ha evidenciat l'existència de diverses formes de violència sexual contra les dones.

Continguts dels programes de formació

Hem observat temàtiques comunes en la majoria dels programes de formació previs als que implementen aquest projecte.

Presentacions i debats: Resulten elements bàsics que es transmeten a les participants. Alguns recursos del Regne Unit que són d'ús obert poden servir de base per a altres programes de formació en contextos similars, com el *Disclosure Training Workshop (Taller per aprendre a escoltar casos)* de Women's Campaing o el taller que van oferir Alison Phipps i Elsie Whittington a la universitat de Sussex, del qual es poden baixar presentacions de diapositives[1] sobre la *Lad culture*[2].

Exercicis d'empatia: Són exercicis que serveixen per fer que les participants es posin al lloc de les persones que han viscut situacions de violències sexuals. Tenen l'objectiu de treballar les dimensions socials, psicològiques i emocionals de la victimització.

Role play: S'escenifiquen situacions, partint d'enunciats o directrius generals, com a manera d'impulsar una comprensió de les violències i la seva narració partint de l'experiència. Aquest és, per exemple, l'element central del programa de formació a la UWE (University of West London, Bristol).

Vinyetes o vídeos: Es mostren situacions de violència en format còmic o a través de vídeos breus, cosa que permet iniciar el debat sobre què farien les participants en aquestes situacions. En el programa canadenc *Responding to disclosures of Sexual Violence* (Responent a narracions de violència sexual) aquesta tècnica té molta importància[3].

Preguntes de "vertader o fals": S'utilitzen una sèrie d'afirmacions i es demana a les participants que les qualifiquin de vertaderes o falses amb l'objectiu de començar un debat sobre els prejudicis i els mites que hi ha a l'entorn de les violències sexuals.

Glossaris: Es reparteixen i debaten definicions de conceptes com "trauma", "agressió sexual" o "assetjament" per problematitzar la manera en què es perceben aquests i altres elements.

1 https://prezi.com/_a4-tzu18k7_/sexual-harassment-and-violence-in-higher-education

2 "Lad culture" és un concepte de traducció difícil. "Lad" es podria traslladar com a "noi" o "xicot". Ara bé, en català "La cultura dels xavals" no arribaria a explicar el terme, que es refereix a la cultura masculina de socialització en valors sexistes i co-tutela d'homes joves. En aquest sentit, "lad culture" comporta una sèrie de creences i valors que es transmeten de manera vertical i horitzontal en els espais informals universitaris, valors que fan referència a la superioritat masculina prenent com a estàndards principals l'esport, la sexualitat, la cultura de la diversió, l'alcohol i altres drogues.

3 http://www.learningtoendabuse.ca/responding-disclosures-sexual-violence

Limitacions

Encara que els programes existents estan fent un paper important i són de gran valor tenen algunes limitacions. Per començar podríem dir que tendeixen a donar informació precisa sobre què cal fer si algú explica una agressió. Però malgrat que es tracta d'una informació important, massa vegades exclou la possibilitat de parar atenció profundament a l'experiència de violència viscuda. A més a més, no es treballen prou les diferents formes que poden tenir: assetjament, violació, agressions verbals, amenaces, compartir imatges de contingut sexual sense permís... entre d'altres. I en darrer lloc, s'ha de fer molta feina per aconseguir que els programes de formació adquireixin una mirada interseccional, que ens permet situar al mapa les especificitats d'estudiants i treballadores trans*, racialitzades, precàries, etc.

Un element preocupant és com se silencien i el poc temps que es dedica en aquestes formacions a l'assetjament i d'altres formes de violència que es donen en el professorat i el personal de l'administració i serveis (PAS); i també, a les que es produeixen del professorat/PAS a estudiants.

És a dir, preval la visió que les violències sexuals són un problema relatiu a les i els estudiants. Pel que fa al nostre entorn cultural, aquest element s'ha d'interpretar també des de la diferència cultural i econòmica. Efectivament, a les universitats anglosaxones s'ha imposat un model d'educació privada, en el qual es considera l'alumnat com si fossin clients i, per tant, els solucionen els "problemes" des d'un punt de vista assistencialista. Aquesta mirada, que s'està desenvolupant de manera creixent en el nostre context, comporta una gran limitació per diverses raons. Per una banda, invisibilitza la posició del professorat i PAS com agents i receptores de violències, i la seva relació amb la precarització laboral i l'augment de la meritocràcia a les nostres universitats. Per altra banda, aquesta mirada no permet plantejar mesures i maneres d'actuar que superin l'enfocament assistencial i provoquin canvis substancials en les estructures universitàries. Les poques dades de què disposem a l'estat, però, confirmen que les violències es reprodueixen en diverses direccions, i les formes de violència exercides del professorat cap a l'alumnat són unes de les més difícils de denunciar[4].

4 http://www.eldiario.es/sociedad/Universidad-Complutense-Madrid-registra-denuncias_0_720228696.html

Diferents enfocaments per a treballar contra les violències sexuals

Els nostres programes formatius han procurat incorporar els elements interessants de les formacions referides i adaptar-los als nostres contextos, al mateix temps, han volgut oferir alternatives a les limitacions que hem esmentat. En el cas de l'Estat espanyol, l'equip format per la Universitat del País Basc/Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU) i la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona (URV) ha posat un èmfasi especial a treballar els elements estructurals que envolten les violències sexuals. Aquest intent de superar l'enfocament assistencial i la victimització i, en el seu lloc, proposar estratègies de canvi i empoderament requeria entendre que els fonaments de les violències sexuals no radiquen en els comportaments personals, sinó que són un reflex de les estructures socials i actuen com a mecanismes de control i reforç d'aquestes mateixes estructures. Alhora, també hem buscat d'establir diàlegs i debats, en comptes d'optar per transmetre coneixements des de qui en sap a qui no en sap. Per aconseguir-ho ens hem inspirat en diversos elements d'experiències prèvies.

Campanyes d'estudiants i col·lectius

Al Regne Unit hem observat amb interès campanyes que volien cridar l'atenció sobre qüestions de violències sexuals, com la campanya *I heart consent*[5] (M'agrada el consens) de les dones del NUS (National Union of Students-Sindicat d'Estudiants) o *It happens here* (Això passa aquí) de la Universitat d'Oxford, en la qual han desenvolupat una aplicació per a mòbils[6], entre d'altres idees.
En el nostre entorn les campanyes d'autodefensa feminista que hem esmentat han estat una font interessant d'inspiració que, tanmateix, no hem pres com a referent perquè la nostra formació es dirigia a un públic mixt. Això no obstant, cal assenyalar que la necessitat de concebre espais no-mixtos per tractar la qüestió de les violències sexuals ha estat destacada diverses vegades al llarg del nostre projecte, necessitat que també hem fet nostra en les recomanacions per a futures actuacions dins de l'entorn universitari. De tota manera, considerem rellevant que hi hagi formacions d'autodefensa feminista per a dones, a més, tenint en compte que n'hi ha algunes que ja s'han consolidat.

L'ús d'elements artístics i visuals també ha estat una font d'inspiració. L'any 2014 una estudiant de Colúmbia, Emma Sulkowitz, va realitzar una performance a la universitat titulada *The mattress performance (carry that weight)*[7] (La performance del matalàs. Portar aquest pes).

5 http://www.nusconnect.org.uk/resources/i-heart-consent-guide
6 https://ithappenshereoxford.wordpress.com/
7 https://www.huffingtonpost.com/2014/09/03/emma-sulkowicz-mattress-rape-columbia-university_n_5755612.html

L'acció artística consistia a portar un matalàs per allà on anava. L'estudiant, que havia patit una agressió sexual d'un altre estudiant de la mateixa universitat, va realitzar l'acció com a protesta per la reacció de la institució davant del seu cas, abans d'unir-se a vint-i-tres estudiants més i posar una denúncia contra la universitat. Aquesta mena d'accions, que deixen un pòsit immediat a l'entorn i es globalitzen gràcies a les tecnologies de la comunicació, subratllen i destaquen la importància de l'acció social més enllà dels procediments oficials. El grup de la Universitat de Coimbra que hem esmentat, a través de la campanya *Des(a)fiar a Violência Sexual. Partilha e denúncia situações de Violência Sexual (Desafiar la violència sexual*[8]*. Comparteix i denuncia situacions de VS)*, va dur a cap un procés que pot resultar exemplar i es pot realitzar més d'una vegada en llocs diversos. Un grup informal d'estudiants, ex-estudiants i professores es troben per fer sessions de debat i escolta en grups no-mixtos de dones. A partir d'aquestes sessions sorgeixen narracions diverses i relats de violències que es tracten de manera col·lectiva usant eines d'empoderament feminista i, llavors, es plasmen en una revista o un fanzine que incorpora expressions artístiques diferents.

Altres formes d'expressió artística com el teatre poden ser eines molt útils per abordar aquesta qüestió. Durant la conferència pronunciada a la Universitat de Goldsmiths *Sexual Harrassment in Higher Education*[9] *(Assetjament sexual en l'educació universitària)* es va presentar l'obra *The girls get younger every year (Les noies són cada vegada més joves*). Aquesta obra de teatre narra la relació abusiva que pateix una jove estudiant del seu professor. En el nostre entorn, el grup de teatre Averlasailas[10] utilitza la fórmula del teatre-fòrum, partint del teatre de les oprimides. Alguns dels seus esquetxos, concretament, representen situacions de violència masclista de caràcter sexual per tal d'iniciar un debat amb el públic sobre com s'ha d'actuar i què es pot fer. La situació es va desenrotllant a través de les propostes que fan i interpreten les persones del públic. Una de les activitats del curs USVreact es va inspirar en aquesta mena de teatre per explorar què és el que ens porta a actuar o no actuar quan sabem d'un cas d'assetjament o altres formes de violència sexual a la universitat.

A la Universitat de Goldsmiths mateix, al cap de poc temps d'haver començat el projecte USVreact, la pensadora Sarah Ahmed va anunciar la seva dimissió, precisament, perquè la universitat no havia atès un cas d'assetjament sexual com ella considerava. La seva dimissió va ser un toc d'atenció que ens va empènyer encara més, si això és possible, a no presentar els nostres programes de formació com una transmissió de coneixements pràctics sobre com s'han d'utilitzar els procediments universitaris per denunciar les violències sexuals. El fet que existeixin procediments no significa que s'hagin de traslladar sense qüestionar-los o, com a mínim, sense assenyalar les limitacions que hi ha a l'hora d'aplicar-los amb èxit. De fet, és habitual que els grups activistes de les universitats plantegin dubtes i desacords pel que fa a l'abast de les mesures punitives que plantegen molts protocols. Freqüentment aquestes mesures són insuficients i, a més a més, sovint no funcionen, tarden, demoren, revictimitzen o queden atrapades en una visió jurídica, que impedeix prendre les mesures adequades sense xocar amb els marcs administratius o l'estatus de les persones denunciades (òbviament aquí ens referim a la situació en què un home poderós de dins de la universitat protagonitza l'assetjament). Per aquesta raó la nostra formació ha buscat de ser crítica, també, amb la mateixa institució en la qual treballem, tot assenyalant no només les virtuts, sinó també les seves limitacions.

8 http://www.asbeiras.pt/2016/04/revista-aborda-a-violencia-sexual-com-relatos-e-poemas-de-estudantes-de-coimbra/

9 https://shhegoldsmiths.wordpress.com/

10 https://www.facebook.com/averlasailas.teatro.posible/

11 https://feministkilljoys.com/2016/05/30/resignation/

CAPÍTULO 3

Altres consideracions que s'han de tenir presents

Voldríem afegir unes altres consideracions que es refereixen a la manera de plantejar els programes de formació, aprenentatges derivats tant de l'anàlisi de les pràctiques fins aquí relatades, com d'altres experiències de disseny de models formatius relacionats amb la violència, les qüestions de gènere i la sexualitat en les quals hem participat (per exemple, el projecte europeu GAP Work[12]).

La primera consideració fa referència al caràcter dels cursos, és a dir, si són obligatoris o voluntaris. El plantejament que aposta per establir programes de formació obligatoris i universals a tot el personal que treballa a la universitat, com a mesura per donar una primera resposta a les violències sexuals, resulta temptador, sobretot pel seu abast en termes quantitatius. Això no obstant, i per diverses raons, hem optat per una forma de participació voluntària. Una de les raons és que en el nostre entorn gairebé no hi ha hagut programes de formació sobre el tema, tal com ja hem esmentat. Una altra raó és que els programes de formació obligatoris tendeixen a centrar-se en aspectes més pràctics i en la transmissió vertical de coneixements; i, a més a més, és molt difícil establir processos de diàleg i aprenentatge participatiu amb persones que no volen estar a l'espai formatiu. Les resistències a certs plantejaments s'aguditzen i dificulten l'elaboració d'un treball transformatiu. Amb tot, som conscients de la polarització a què contribueix el model voluntari, cosa que podem observar al nostre entorn: professionals universitàries cada vegada més formades en aquestes qüestions (normalment amb un interès previ i, sovint, d'adscripció als principis i activismes feministes i LGTBQI) per una banda; i per l'altra banda, una massa de professionals sense cap mena de formació en aquest tema ni voluntat d'apropament, quan no és una resistència clara i alineament a plantejaments neo-masclistes,. A més a més, la decisió d'implementar una formació obligatòria no està a les nostres mans, no és competència nostra. De tota manera, l'opció de la voluntarietat és una decisió consensuada.

Una segona qüestió és que tenim clar que qualsevol intervenció ha d'establir criteris per a la seva avaluació. Les dinàmiques del món universitari sovint han deixat de costat els principis d'avaluació propis per buscar principis d'excel·lència que serveixen a les necessitats del mercat i de l'elitisme acadèmic. Seguint les propostes de l'ètica feminista, hem intentat donar forma a un model d'avaluació del programa de formació que respongui no només al que és numèric (quantes persones hem format), sinó que cuidi l'avaluació de la formació des del punt de vista de l'impacte que produeix a mitjà i llarg termini, entenent-la en un contínuum d'activitats i iniciatives de canvi social als espais universitaris. A curt termini, hem establert mecanismes (com els qüestionaris d'avaluació o les entrevistes a participants) per avaluar aquest impacte, però també per poder aportar canvis i punts de vista diferents sobre aquesta mateixa formació en diversos nivells: l'enfocament, la metodologia, la temàtica, exemples i activitats concretes. Aquest model d'avaluació, combinat amb un model de contrast i aportacions d'activistes feministes i LGTBIQ, de dintre i de fora de la universitat, han aportat un punt de suport necessari per als models formatius que es publiquen al final del projecte[13].

12 http://gapwork.cat/index.php/ca/

13 Els models formatius d'ambdues universitats de l'Estat espanyol, URV i UPV/EHU, es publiquen conjuntament en forma de guia titulada *Violencias sexuales: una asignatura pendiente. Guía para afrontar las violencias sexuales en las universidades.* En podeu disposar a la web http://usvreact.eu en format digital i es publicarà aviat en paper gràcies als serveis editorials d'aquestes dues universitats. Al mateix temps també es publica una versió de la guia en euskera, disponible en http://usvreact.eu/eu, que també veurà la llum en paper.

Project website:
www.USVreact.eu

Contacto:
Marta Luxan Serrano marta.luxan@ehu.eus
Jokin Azpiazu Carballo jokin.azpiazu@ehu.eus
Barbara Biglia barbara.biglia@urv.cat
Sara Cagliero sara.cagliero@gmail.com